

IRAQI
Academic Scientific Journals

العراقية
المجلات الأكاديمية العلمية

ISSN: 2663-9033 (Online) | ISSN: 2616-6224 (Print)

Journal of Language Studies

Contents available at: <https://jls.tu.edu.iq/index.php/JLS>

Argument Structure and Sentence Representation according to The Lexical-Functional Grammar

Aram Rashid Majeed*

Kirkuk University/ College of Education for Humanities

arammajeed@uokirkuk.edu.iq

Received: 30/09/ 2025, **Accepted:** 14/10 /2025, **Online Published:** 31/03/2026

Abstract

The research is entitled (Argument Structure and Sentence Representation according to The Lexical-Functional Grammar). The research aims to study the representation of sentence structure in the Kurdish language.

The theory is derived from the lexicon on identifying two basic components of the sentence (a) constitute structure (b) functional structure. Every sentence in a language is made up of these two components. In this research, we determined the constitute structure and functional structure in the Kurdish language sentence based on Argument Structure.

The research is divided into two parts; the first part includes the theoretical principle and the basic concepts of the theory. It also includes the objectives of the theory. In terms of the basic principles and concepts of the theory, the research dealt with the lexicon structure, constitute structure and functional structure.

* **Corresponding Author:** Aram Rashid Majeed, **E-mail:** arammajeed@uokirkuk.edu.iq.

Affiliation: Kirkuk University – Iraq.

© This is an open access article under the CC by licenses <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

The second part of the research presented the grammatical functions and sentence structure according to Argument Structure in the lexical-functional grammar theory in the Kurdish language. The research also dealt with the principle (function ϕ) to connect and link the constitute structure with the function structure in grammatical structures, especially in the sentence structure in the Kurdish language.

Keywords: lexicon structure, constitute structure, functional structure, function ϕ .

البنية الموضوعاتية وتمثيل الجملة من منظور القواعد المعجمية – الوظيفية

م.م. ارام رشيد مجيد

جامعة كركوك / كلية التربية للعلوم الانسانية

الملخص

عنوان البحث هو (البنية الموضوعاتية و تمثيل الجملة من منظور القواعد المعجمية – الوظيفية). يهدف البحث إلى دراسة تمثيل بنية الجملة في اللغة الكوردية.

تستمد النظرية من المعجم الخاص بتحديد مكونين أساسيين للجملة (أ) البنية المكونة (ب) البنية الوظيفية. تتكون كل جملة في اللغة من هذين المكونين. في هذا البحث، حددنا البنية المكونة والبنية الوظيفية في الجملة الكوردية بناءً على بنية الحجة.

ينقسم البحث إلى قسمين؛ يتضمن القسم الأول المبدأ النظري والمفاهيم الأساسية للنظرية. كما يتضمن أهداف النظرية. فيما يتعلق بالمبادئ والمفاهيم الأساسية للنظرية، تناول البحث بنية المعجم والبنية المكونة والبنية الوظيفية.

قدم الجزء الثاني من البحث الوظائف النحوية وبنية الجملة وفقاً لبناء الموضوعاتية في نظرية النحو الوظيفي المعجمي في اللغة الكوردية. كما تناول البحث المبدأ (الوظيفة ϕ) لربط البنية التركيبية بالبنية الوظيفية في البنى النحوية، خاصة في بنية الجملة في اللغة الكوردية.

الكلمات المفتاحية: البنية المعجمية، البنية المكونة، البنية الوظيفية، (الوظيفة ϕ)

(دروسته‌ی نارگومینت و نواندنی دروسته‌ی رسته به‌پنی ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی)

م.ی. نارام رشید مجید

زانکۆی کهرکوک / کولێژی پەرورده بو زانسته مرفایه‌تییه‌کان

پوخته

ئهم توێژینه‌وه‌یه تایبته به دروسته‌ی نارگومینت و نواندنی رسته به‌پنی تیۆری ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی. تیۆری ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی به‌کێکه له تیۆرییه سینتاکسییه‌کان، که له دروسته سینتاکسیی و نهرکییه‌کانی زمان ده‌کولێته‌وه. بنهماکانی ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی وه‌کو مۆدێلێکی ریزمان له چه‌ندین زماندا په‌یره‌و‌کراوه. دروسته سینتاکسییه‌کانی چه‌ندین زمان به‌پنی ئهم تیۆرییه نواندنیان بو کراوه و خراونه‌تروو.

بنهماکانی دروسته‌ی نارگومینت وه‌کو تیۆریک له چه‌ند تیۆریکی سینتاکسییدا په‌یره‌و‌کراون، له‌م توێژینه‌وه‌یه‌شدا بنهماکانی دروسته‌ی نارگومینت له به‌پنی ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی نه‌جامدراوه. که‌واته ئامانجی ئهم توێژینه‌وه‌یه ئه‌وه‌یه، که بنهماکانی دروسته‌ی نارگومینت له نواندنی رسته‌ی زمانی کوردیدا له چێوه‌ی ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکییدا جێه‌جێکات.

توێژینه‌وه‌که جگه له پێشه‌کی و نه‌جام و لیستی سهرچاوه‌کان؛ له دوو به‌ش پێکهاتوه: له به‌شی یه‌که‌مدا، بنهما‌ی تیۆری و چه‌مکه بنچینه‌یه‌کانی تیۆری ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی خراونه‌تروو. هه‌روه‌ها سهره‌ڵدان و ئامانجی تیۆرییه‌که له‌م به‌شدا باس‌کراوه. په‌یوه‌ست به چه‌مکه بنچینه‌یه‌کانی تیۆرییه‌که‌وه باسی دروسته‌کانی فسر هه‌نگ و وه‌چه‌پێکهاته و نهرکی و دروسته‌ی نارگومینت کراوه. له به‌شی دووهمی توێژینه‌وه‌که‌دا باسی نهرکه ریزمانیه‌کان و دروسته‌ی رسته به‌پنی تیۆری ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی کراوه. له تهرمیریکی دیکه‌دا باسی رۆلی نهرکی فای ϕ له پێکه‌وه‌به‌ستنی دروسته‌ی وه‌چه‌پێکهاته و دروسته‌ی نهرکییدا کراوه.

کلێله وشه‌کان (دروسته‌ی وه‌چه‌پێکهاته، دروسته‌ی نهرکی، پریدی‌کات، نارگومینت، نهرکه ریزمانیه‌کان)

پێشه‌کی

تیۆری ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی له کۆتایی سالا‌نی (1970) کانه‌وه سهریه‌ڵداوه. وه‌کو تیۆرییه‌کی سینتاکسیی چه‌ندین توێژینه‌وه و کتییی تایبته به تیۆرییه‌که نوسراوه و بلا‌وکراونه‌تروو. تیۆرییه‌که هه‌ر له سهره‌تاوه کاری به چه‌ند چه‌مک و بنهمایه‌ک کردوه، که هه‌ندیکیان هاوبه‌ش له‌گه‌ڵ تیۆرییه سینتاکسییه نوێیه‌کانی وه‌کو (تیۆری به‌ر هه‌مه‌نیان، دروسته‌ی نارگومینت، .. هتد)، به‌لام هه‌ندیکیان جیاواز تر به‌کاره‌نیان.

ریبازی توێژینه‌وه‌که: ئهم توێژینه‌وه‌یه به‌ ریبازی (وه‌سفیی - شیکاری) نه‌جامدراوه. تیۆری و بنهماکانی دروسته‌ی نارگومینت و ریزمانی فسر هه‌نگی - نهرکی بو خسته‌ترووی نواندنی دروسته سینتاکسییه‌کان وه‌رگیراوه.

گرفتی توژیڙینهو مکه: دیار یکر دنی دروسته‌ی وچه پیکهاته و دروسته‌ی نرکی رسته گرتیکی توژیڙینهو مکه‌یه. هر وه‌ها گرتی سر مکی توژیڙینهو مکه دیار یکر دنی دروسته‌ی رسته‌یه له زمانی کوردییدا به پنی دروسته‌ی نارگو مینت له چیه‌ی ریزمانی فسر هه‌نگی - نرکییدا.

به‌شی یه‌که‌م:

1. بنه‌مای تیوری و چه‌مکه پیوسته‌کان

1.1. سهره‌لدانی ریزمانی فسر هه‌نگی - نرکی Lexical Functional Grammar / LFG

تیوری ریزمانی فسر هه‌نگی - نرکی تیورییه‌کی زمانه‌وانییه، که لایه‌نه جیاواز هکانی دروسته زمانه‌وانییه‌کان و چۆنیه‌تی په‌یوه‌ندیان به یه‌که‌وه دمخاتروو. که سهره‌تا له کۆتایی سالانی (1970) کان له‌لایهن (Joan Bresnan) و (Ronald Kaplan) هوه بلوکر ایوه. بنه‌ما بنچینه‌یه‌کانی نهم تیورییه له لیکۆلینهو هکانی نهم دوو لیکۆله‌ره وه دار یژران و بلوکرانه‌وه. دواتر تیورییه‌که به چهند قوناغیکدا تپیه‌ربووه و چندیین گۆرانکاری له تیورییه‌که‌دا کرا. جگه له دوو توژیڙه: چهند توژیڙه‌یکی دیکه‌یش له دواي نهمانه‌وه رۆلیان هه‌بووه له گه‌شه‌پیدانی تیورییه‌که؛ له‌وانه (Yehuda Falk) و (Mary Dalrymple) (Broadwell 2014, 334-335)

هه‌چنده تیوری ریزمانی فسر هه‌نگی - نرکی به مۆدلایکی ریزمانی بهر هه‌مپه‌یان داده‌نریت، به‌لام نهم تیورییه له سهره‌تای په‌یادبوونیه‌وه وه‌کو نارازیبوونیک له جه‌ختکردنی تیوری ستانداردی فراوانکراو Extended Standard Theory له‌سهر گۆزانه‌وه‌کان سهریه‌لدا. یه‌کێک له ره‌خانه‌ی (Joan Bresnan) و (Ronald Kaplan) له تیوری ستانداردی فراوانکراویان گرت: تپییینی نهمه‌یان کرد، که ژماره‌یه‌کی زۆر له زانیارییه سینتاکسییه‌کان وه‌ها دهرده‌که‌ون، که بنه‌ماکانی دروسته‌ی فریز تپیه‌په‌رینن. بۆ نمونه په‌یوه‌ندییه ریزمانییه‌کان له تیوری ستانداردی فراوانکراو‌دا به‌پیتی نهم جیکه‌وته‌یه دیار بیده‌کرت، که توخمیک له هیلکاری دره‌ختییدا ده‌یگرت. له فۆر مه‌ نهمستر اکتیه‌کی هیلکاری دره‌ختییدا بکهر له جیکه‌وته‌ی دیار یکار specifier و بهرکار له جیکه‌وته‌ی ته‌واوکه‌ری complement کرداردا دهرده‌که‌وت، به‌لام هه‌مبهر به‌وه؛ له تیوری ریزمانی فسر هه‌نگی - نرکییدا په‌یوه‌ندییه ریزمانییه‌کان توخمی به‌رای و بنه‌رتی کردارن. واته په‌یوه‌ندییه ریزمانییه‌کان له دهرواجه فسر هه‌نگییه‌کانی کردار هه‌دا هه‌ن، نه‌ک نهمه‌ی به هۆی جیکه‌وته‌یه‌وه له هیلکاری دره‌ختییدا دیار بیکرتین (Carnie 2000, pp. 334-335). دیارده زمانیه‌کان له کاره‌کانی (Chomsky) دا له رینگه‌ی یاساکانی گواسته‌وه لئیانه‌کۆلرایه‌وه و لیکدانه‌وه‌یان بۆ ده‌کرا، به‌لام له تیوری LFG دا له رینگه‌ی فسر هه‌نگه‌وه Lexicon لیکدانه‌وه‌یان بۆ دیارده زمانیه‌کان ده‌کرد (Richards & Schmidt 2002, p. 306). نهم تپروانیه بۆ توخمه زمانیه‌کان کار یگه‌ری هه‌بوو له‌سهر چهند تیوری و ریسایه‌کی سینتاکسی و به‌ناشکرا رهنگدانه‌وه‌ی هه‌بووه، له‌وانه (ریزمانی په‌یوه‌ندییه‌کان و ریزمانی به‌رشتی Valency grammar) (Matthews 2007, p. 223).

2.1. نامانجی تیوری ریزمانی فەرھەنگی – نەرکی LFG

تیوری LFG تیورییەکی زمانەوانییە، کە لایەنە جیاوازهکانی دروستە زمانەوانییەکان و چۆنیەتی پەيوەندیان بە یەکەو دەخاتەر و. لە تیوری ریزمانی فەرھەنگی – نەرکییدا ئاستی سینتاکس بە ئاستیکی سەنتەر و پیکهاتەیهکی سەر مکی دادەنریت. واتە نواندن و شیکردنەوکانی لە ئاستی سینتاکسدا یە. زاراوی 'سینتاکس' یش بۆ پەسنکردنی دیار دە رووکەشیەکان بەکار دەھینیت، وەکو ریزبوونی وشەکان، دروستە فریز (بە شیوەی درمختیی)، دروستە و مچەپیکهاتە. هتد. هەر بۆیە تیوری LFG پێشنیازی ئەو دەکات، کە نواندنی سینتاکسی بۆ دوو ئاست لەپەنجیابکرینەو؛ ئەوانیش: دروستە و مچەپیکهاتە constitute structure و دروستە نەرکی functional structure. گرنگترین نامانجی ئەم تیورییە دیاریکردنی ئەو مۆدول و یەکە زمانیانە، کە پیکەو پەيوەستن بۆ شیکردنەوی زمانەوانی. دیاریکردنی دروستە ناوکییان و کۆتوبەندەکانیان و پەيوەندی نیوانیان. هەر لە سەرەتای سەرھەلانی تیورییەکەو هەر دوو مۆدولی دروستە و مچەپیکهاتە و دروستە نەرکی بوون بە سەنتەری شیکردنەوی زمانەوانی تیورییەکە (Dalrymple & Findlay 2019, pp. 125–126).

3.1. چەمکە بنچینەییەکانی LFG

تیوری ریزمانی فەرھەنگی – نەرکی بەپێی چەمکێک دیار دە زمانییەکان لیکەداتەو و دروستەکیان رووندەکاتەو. تیورییەکە لە سێ جۆری سەرەکی دروستە دەکۆڵیتەو: (1) دروستە فەرھەنگی (2) دروستە نەرکی functional (3) دروستە و مچەپیکهاتە Constituent. دروستە سینتاکسی هەر رستەیک ئەو سێ دروستە لەخۆدەگریت. تیورییەکە زانیاری دەروازە فەرھەنگییەکان بۆ نواندنی دروستە نەرکی و دروستە و مچەپیکهاتە بەکار دەھینیت. واتە لە رینگە دروستە نەرکی و دروستە و مچەپیکهاتەو رستە دەنوێنریت. بۆیە بە شیوەی جیا تاییەتمەندییەکانی هەر سێ دروستە دەخەینەر و.

4.1. دروستە فەرھەنگی

وەکو لە ناوی تیورییەکەو دەردەکەوێت (تیوری ریزمانی فەرھەنگی – نەرکی) بەشیکی سەرەکی تیورییەکە بایەخدانە بە فەرھەنگ. چونکە ”زانیاری سینتاکسی و واتاییەکان لە فەرھەنگدا تۆمارکراون، ئەویش دەستەبەری ئەو دەکات، کە ناخیوەری گشت زمانیک، دروستە دروست و واتاراست و پێچەوانەکە بێناسیتەو. واتە فەرھەنگ ئەو زانیاریانە لەخۆدەگریت، کە قسەپیکەری هەر زمانیک بۆ بەرھەمەینانی رستە راست و دروست پێوستی پێیەتی“ (مەرووف 2013, 66). بۆ نواندنی دروستە سینتاکسییەکان پەنادەبریتەبەر دروستە مۆرفۆئۆلۆژییەکانی توخمە فەرھەنگییەکان، ئەوانیش لە فەرھەنگدان. واتە ”فەرھەنگ دروستە ئەبستراکتی / نابەر جەستە مۆرفۆ-فۆئۆلۆژی و نیشانە / فیچەر سینتاکسییەکانی (بە نیشانە پۆلەر مگزییەکان Categorical features و نیشانە دەرووبەر یەکانیشیەو Contextual features) هەر توخمیکی فەرھەنگی دیارییدەکات (Chomsky 1988, p. 5) و (ئەحمەد و مەجید، ۲۰۲۱، ۳۶۱)

پیشتر نوه خرایه پروو، که تیوری LFG یاساکانی ریزمانی گواستنه وی په سندنه کردوه، به لکو پنیوایه، که نوه توخمه فیهنگیبه کان دروسته ی رسته که دنوینن. دهر وازه فیهنگیبه کانی هر توخمیک item له دروسته که دا رولی سره کی دمبین (Trask 1993, p. 156). له تیوری LFG دا زانیاریه فیهنگیبه کانی توخمه کان له دوو دروسته سینتاکسیدا دنوینرین (1) دروسته ی نرکی و (2) دروسته ی وچه پیکهاته.

5.1. دروسته ی نرکی Functional Structure

به شتیکی دیکه ی ناوی تیوری به که نرکیه (ریزمانی فیهنگیبه - نرکی)، که واته نهم تیوری به جگه له بایه خدانی به توخمه فیهنگیبه کان، بایه خ به لایه نی نرکیه ددهات. دروسته ی نرکی به جهر کردنی نوه زانیاریه، که دهر باره ی پیوه ندیه نرکیه جیاواز هکان له نیوان به شه کانی رسته دا همن. بو نمونه زانیاریه کانی پیوه ندیه ریزمانیه کانی وه کو بکر و بهرکاری رسته که. هر وه ها زانیاریه مورفوسینتاکسیبه کانی وه کو: دوخ، ژماره، کس، تاف، هتد (Sells 1985, p. 144) و (Broadwell 2014, p. 557). پیوه ندیه ریزمانیه کان و زانیاریه مورفوسینتاکسیبه کان په سنن / وه سفن attribute بو دروسته ی نرکی. بو نواندی به های په سنه که نهم هیمایانه به کار ده هینرین: هیمایه کی نهمی (↑↓)، دهر بر در اوکی پریدیکاتی سیمانتیکی (بکر، بهرکاری راسته وخو، بهرکاری ناراسته وخو، ..)، یان دروسته ی نرکیه نیشانه یی (±، -، +، ..). له دروسته ی نرکیدا، وچه پیکهاته ی سره وه، که پیوه ندیه گوتریت وچه پیکهاته ی دایک/سره وه؛ به هیمای (↑) دیار پیوه ندیه گوتریت، به لام وچه پیکهاته ی خواره وه، که پیوه ندیه گوتریت وچه پیکهاته ی کچ/خواره وه؛ به هیمای (↓) دیار پیوه ندیه گوتریت (Bussmann 2006, p. 676).

پیوسته یاساکانی دروسته ی فریز له LFG دا به سی کوتوبنده ی فورمدروستیدا تیپیرن، که وه کو پالیور/فلتر رولی دمبین (سهر چاوه ی پیشوو، 677):

- (ا) ریسای یه کانگیری نرکی: پیوسته له دروسته ی نرکیدا هه موو په سنیک attribute تنها به که به های هه بیت. واته له دروسته ی نرکی و له دروسته ی وچه پیکهاته که یه که به های هه بیت.
- (ب) ریسای ته اوکری نرکی: دروسته ی نرکی کاتیک ته او و پراویر ده بیت، نه گهر هه موو نوه نرکه ریزمانیه ی له خوگر تنیت، که پریدیکات هه لگر یه تی.
- (پ) ریسای پیوه سنبوونی نرکی: له هه موو وچه - دروسته ی نرکیدا، هه موو نوه نرکه ریزمانیه ی، که دهوانریت حوکم برین، له لایه نی پریدیکاتی وچه - دروسته که وه حوکم برین.

بو خستن پروو و به جیهانی نوه سی کوتوبنده ی سره وه، بروانه نمونه ی (2-5):

2. پیاوه که ماستاوه که ی خواره وه.
3. *پیاوه که خواره وه.
4. *ماستاوه که خواره وه.
5. *پیاوه که ماستاوه که ی نوه که ی خواره وه.

له رستهی (2) دا، کرداری خواردهوه هملگری دوو نرکی ریزمانییه، بکر و بکرار، که نهوانیش له دروستهی رستهکدا له ریگه (پیاوکه = بکر) و (ماستاوهکه = بکرار) نوینراون. واته دروستهکه پالئوهری ریسای (ب) ی تیپراندوه (لهگمل رستهی (3-5) دا بهراوردییکه). هر یهکیک له فریزه ناوییهکانی (پیاوکه) و (ماستاوهکه) وکو دوو پهسنی دروستهکه دوو بهایان هیه، هر پهسنتیک تنها یهک بههای هیه (پالئوهری ا). هر دوو نرکه ریزمانییهکهی بکر و بکرار له لایهن پریدیکاتی رستهکهوه خواردهوه حوكمدهکرین (پالئوهری پ).

نموننهکانی (2-5) نوه دهردهخن، که دروستهی نرکی رستهیک، پریدیکات به تاییهتی بههای پهسنی پریدیکاتهکه بولیکدانوهی سیمانتیکی دهنه بنهما. واته پریدیکات وکو بنهما نوه دیاریدهکات، که چیی نرکیک له دروستهکدا ریگهپیداوه. چیی جوهره فریزیکیش دهنوانیت نوه نرکه ببینیت.

6.1. دروستهی وچهپیکهاته Constitute Structure

دروستهی وچهپیکهاته (هروهها دروستهی پولهگزیبیشی پندهگوتریت) له ریگهی دروستهی فریز (درمختی)، ریزبونی وشه، وچهپیکهاته و پولهگزی سینتاکسییدا به شیوهی کونکریتراوی و له رووکهدا دهنونریت. دروستهی وچهپیکهاته له نیو زمانهکاندا جیاوازه، به هوی جیاوازیی دروسته سینتاکسییهکان له زمانهکاندا. نرکی دروستهی وچهپیکهاته خستنرووی زانیاریی رووکهشیانهی زیادتره سهبارت به چونییهتی بهجفرکردنی نرکهکان له زمانیکی دیاریکراودا (Asudeh & Toivonen 2009, p. 3).

دروستهی وچهپیکهاته به ریسای 'یهکارچی لیکسیکی' کتوبهاندراوه. بهپیی ریساکه له هر گرنیهکی تیرمینالییدا/لاییدا (نوه گرنیهی، که له هیلکاریی درمختییدا به گریی خواروه نهبهستراره) پیویسته وشیهک ههیت، که له روهی مورفولوزییهوه وشیهکی تهواونیت. نهمیش دوو نهجامی راستهوخوی هیه:

1. نابیت له گریی تیرمینالیی دروستهی وچهپیکهاته مورفیم یان دروستهیکه مورفولوزیی بچووکتر له وشه ههیت.

2. نابیت له گریی تیرمینالیی دروستهی وچهپیکهاته یهکهیهکی سینتاکسیی گهورتر له وشهی مورفولوزییهانه ههیت.

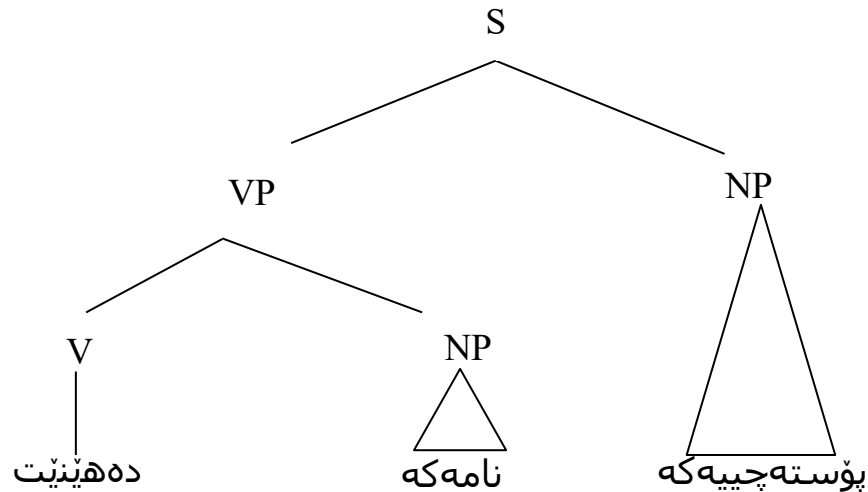
پوختهی نوه دوو نهجامه نوهیه، که توخمه فهرهنگیهکان، بهی نوهی فورمهکیان بچووکتر یان گهورتر بکریت، له دروستهی وچهپیکهاته بهکار بهینرین (سهراوهی پنشوو، 4).

کاتیک توخمه فهرهنگیهکان دهرینه نیو دروستهی وچهپیکهاتهوه، زانیارییه نرکییهکان و تاییهتمندییهکانی لهگمل توخمه فهرهنگیهکاندا پیکهوهمدین (Carnie 2000, p. 338). کهواته دروستهی وچهپیکهاته زانیاریی دهرهوازه

فەر ھەنگیھەکانی توخمە فەر ھەنگیھەکان لە سینتاکسدا دەنۆینت. برۆانە نمونە (6) و نواندنی دروستە و مچەپنکەتەکی لە ھێلکاری درمختی (1) دا.

6- پۆستەچییەکە نامەکە دەھینت.

(1) ھێلکاری درمختی پۆستەچییە (6) بە پنی دروستە و مچەپنکەتە (برۆانە: Miriam Butt (2014))

بەپنی ریسای یەکیارچەیی لیکسیکی تیورییەکە نابیت لە گری تیرمینالی دروستە و مچەپنکەتەدا مۆرفیم یان دروستەکی مۆرفۆلۆژی بچووکتەر لە وشە ھەبیت (برۆانە لاپەرە 7)، ھەربۆیە ناوەکان دەبنە پڕۆژە فریزی ناوی لە ھێلکاری درمختی (1) دا، نەک نیشانە ناسراوی /-هکە/ ببیتە پڕۆژە فریزی دیارخەری DP، چونکە لە زمانی کوردیدا نیشانە ناسراوی /-هکە/ مۆرفیمیکی بەندە و بە ناوەکە دەلکینریت.

2. دروستە ئارگومینت Argument Structure

دروستە ئارگومینت پۆ ناماژەدان بە نواندنی فەر ھەنگیھەکانی پریدیکات بەکار دەھینریت (Bresnan, 2001: 5) و (ئەحمەد، ۲۰۲۴: ۱۵). بەپنی دروستە ئارگومینت پریدیکاتەکان لە رستەدا توخمیکی بنەرەتی و بەرایی، چونکە لە دەروازە فەر ھەنگی پریدیکاتەکاندا زانیاری دەربارە ژمارە و جۆری ئارگومینتەکانی تێدا، کە لە رستەدا دەنۆینرین، ھەروەھا لیستی ئەو سینتارۆلانیش لە خۆدەگریت، کە بە ئارگومینتەکان دەبەخشترین لە دروستە ئارگومینتدا، جگە لە پریدیکات ئارگومینتەکان توخمیکی دیکە بنەرەتی و بەرایی. لە نواندنی زانیارییە فەر ھەنگیھەکانی پریدیکاتەکاندا ژمارە و جۆری

نارگو مینتهکان وهکو توخمی داواکراوی پریدیکاتهکان لیستکراون (بروانه (سەرچاوهی پێشوو: ۱۶-۲۱).
بروانه له (7) دا نواندنی دروسته‌ی نارگو مینته‌ی پریدیکاتی (خواردن) دهکریت، ههروهه‌ها له (8) دا نواندنی
سینتاکسیی بۆ زانیارییه‌ی فهره‌هنگیه‌کانی پریدیکاتی (خواردن) دهکریت:

7. 1. پریدیکات (خواردن)

ب. نارگو مینته‌کانی (Y, X)

پ. سینتا رۆله‌کانی (کارا، کارتیکراو)

8. 1. کۆتره‌کان دانه‌کانیان خوارد.

ب. کارا کارتیکراو

له (7-1، ب) دا پریدیکاتی (خواردن)، که فۆرمیکی فهره‌هنگیه‌ی داوا‌ی دوو نارگو مینته‌ی دهکات، که به
شیوه‌یه‌کی ئه‌بستراکتیی به هیماکانی (X, Y) نوینراون، ههروهه‌ها له (8-پ) دا سینتا رۆله‌کانی پریدیکاته‌که
دیاریکراون. له (8-1) دا له نواندنی سینتاکسیی پریدیکاته‌که‌دا هه‌ردوو فریزی ناوی (کۆتره‌کان) و
(دانه‌کانیان) جیکه‌ته‌ی دوو نارگو مینته‌ی پریدیکاته‌که‌یان گرتووه، له (8-ب) دا سینتا رۆله‌کانی کارا و
کارتیکراو به شیوه‌ی (کۆتره‌کان- کارا) و (دانه‌کانیان- کارتیکراو) به فریزه‌ی ناوییه‌کان به‌خشاوان.
په‌وه‌ست به دروسته‌ی نارگو مینته‌ی له ریزمانی فهره‌هنگیه‌ی ئه‌رکییدا، له‌یه‌ر ئه‌وه‌ی دروسته‌ی نارگو مینته‌ی به‌شیکه‌ له
ده‌روازه‌ی فهره‌هنگیه‌کانی پریدیکات. له تیۆریی LFG پێشدا دروسته‌ی نارگو مینته‌ی پریدیکات خالی سهره‌تای پیکه‌ینانی
دروسته‌ی ئه‌رکیی رسته‌یه. بۆ نمونه دروسته‌ی نارگو مینته‌ی و زانیارییه‌ی فهره‌هنگیه‌کانی کرداریکی وه‌کو (هینان) له
تیۆریی LFG دا به‌م شیوه‌یه‌ی خوارمه‌وه‌ی ده‌نوینریت (بروانه ئه‌م سەرچاوه‌یه: 338: 2000: Carnie):

‘>(بهرکار (↑), (بکەر (↑) < هینان’ = (پریدیکات (↑) کردار : هینان 1)

رانه‌بوردوو = (تاف (↑)

تاک = (ژماره‌ی بکەر (↑)

سپه‌هم = (کەسی بکەر (↑)

له نمونه‌ی (1) دا، ده‌روازه‌ی فهره‌هنگیه‌که ئه‌وه ده‌رمخات، که ده‌هینتیت کرداره‌ی کرداری (هینان) وه‌کو پریدیکاتیک
داوا‌ی دوو نارگو مینته‌ی خورتیی دهکات، که ئه‌وانیش بکەر و به‌رکارن و له نواندنی دوو هیماکه‌دا <> ئاماژه‌یان پیکراوه.
ئهو هیمایانه بۆ نواندنی نارگو مینته‌ی خورتیه‌کان به‌کارده‌هینرین، هه‌روه‌ها له ده‌روازه‌ی فهره‌هنگیه‌که‌دا تافی کردار که‌یش
به رانه‌بوردوو دیاریکراوه، چونکه کرداره‌که له فۆرمی رانه‌بوردو‌دایه. له دروسته‌ی کرداره‌که‌دا ژماره‌ی بکەر که‌ه
کەسی بکەر که‌ له ریگه‌ی /-یت/ مه‌وه‌ دیاریکراوه، که ژماره‌که‌ی (تاک) ه و که‌سه‌که‌ی کەسی (سپه‌هم) ه¹.

به‌های سیمای فیچری پریدیکات له دروسته‌ی ئه‌رکییدا پئیده‌گوتریت فۆرمی سیمانتیکی، له ریزمانی
فهره‌نگی- ئه‌رکییدا فۆرمی سیمانتیکی به‌ شۆینی نواندنی سیمانتیکی دادمنریت. به‌ لای (Kaplan and
Bresnan موه، فۆرمی سیمانتیکی چوار جۆر زانیاری له‌خۆده‌گریت:

1. دیاریکردنی په‌یوه‌ندییه سیمانتیکیه‌کان.
2. نه‌خشانندی ئه‌رکه ریزمانیه‌کان بۆ رۆله سیمانتیکیه‌کان.
3. زانیاریه‌کانی وه‌چپۆلدیاریکردن.
4. نواندنی جیکه‌ته‌کان بۆ دهرخستنی جیاوزیه‌کان. (Dalrymple, M., Lowe, J. J., & Mycock, L., 2019: 278)

بۆ روونکردنه‌وه‌ی ئه‌و چوار خاله‌ فۆرمی سیمانتیکی بۆ کرداری (پیدان) ده‌که‌ین:

بکەر	بەرکاری راسته‌وخۆ	بەرکاری ناراسته‌وخۆ
>	_____	_____ <
کارا	بابه‌ت	سوودمه‌ند/وهرگر

3. ا. ئاسۆ دیاریه‌که‌ی به‌ ئاکۆ دا.

ب. بکەر ب. راسته‌وخۆ ب. ناراسته‌وخۆ

پ. کارا بابه‌ت سوودمه‌ند

له (2) دا، فۆرمی سیمانتیکی پریدیکاتی کرداری (پیدان) ئه‌وه دیاریده‌کات، که پریدیکاته‌که سێ ئارگومینتی
هه‌یه له‌گه‌ڵ سێتا رۆله‌کانی کارا، بابه‌ت و سوودمه‌ند/وهرگر. نه‌خشانندی سێتا رۆله‌کان بۆ ئه‌رکه
ریزمانیه‌کان به‌م شۆیه‌یه ده‌بیته (کارا بۆ بکەر، بابه‌ت بۆ به‌رکاری راسته‌وخۆ، سوودمه‌ند/وهرگر بۆ
به‌رکاری ناراسته‌وخۆ) وه‌کو له (2، 3) دا نوینراون، که‌واته له دروسته‌ی ئه‌رکیی ئه‌م کرداره‌که‌دا ئه‌م ئه‌رکه
ریزمانیه‌یه هه‌یه (بکەر، به‌رکاری راسته‌وخۆ و به‌رکاری ناراسته‌وخۆ) (ئه‌حمه‌د، 2024: 81-83)، وه‌کو
له (3) دا خراوته‌روو، پریدیکاته‌که مه‌رجی ته‌واوکاری به‌جیه‌یناوه، چونکه هه‌موو ئه‌و ئه‌رکه
ریزمانیه‌یه، که هه‌یه‌تی به‌ ئارگومینته‌کانی به‌خشیه، هه‌یج ئارگومینتیک نییه له رسته‌که‌دا ئه‌رکیی
ریزمانیه‌ی نه‌بینیته، هه‌روه‌ها هه‌یج ئه‌رکیی ریزمانیه‌ی نییه به‌ ئارگومینتیک نه‌به‌خشاوه.

نمونه و روونکردنه‌وه‌کانی سه‌ره‌وه، ئه‌وه دهرده‌خه‌ن، که دروسته‌ی ئارگومینت له ریزمانی فهره‌نگی-
ئه‌رکییدا به‌ چه‌مکی فۆرمی سیمانتیکیه‌وه په‌یوه‌سته، چونکه له نواندنی زانیاریه‌کانی ئه‌و فۆرمه‌دا
دروسته‌ی ئه‌رکیی و دروسته‌ی فهره‌نگی و دروسته‌ی وه‌چپه‌یکه‌اته‌ی رسته‌که له‌خۆده‌گریت.

به‌شی دوهه‌م:

2. نەرکه ریزمانییهکان له ریزمانی فەرهنگی – نرکییدا

له ریزمانی فەرهنگی – نرکییدا نهم نەرکه ریزمانییهکان ههیه: بکەر، بکرار (راستهوخۆ)، بکرار-θ سینتا / ناراستهوخۆ). هتد. مهبست له θ سینتا له بکرار هکاندا، واته نهم سینتا رۆل هیه، که بکرار هکه له رسته هکاندا وهریده گریت. سینتا رۆل هکه له گهله نەرکه ریزمانییهکاندا دهنوسریت. بروانه نمونهکانی (6، 7):

6. کۆتره که گهنمه کهی خوارد.

کۆتره که – بکەر

گهنمه که – بکراری راستهوخۆ

7. باوکه که دیار بیه کهی پشکشی که کهی کرد.

باوکه که – بکەر

دیار بیه که – بکراری راستهوخۆ

که که – بکرار (سوومهند)

له تیوری ریزمانی فەرهنگی – نرکییدا چهند نرکیکی ریزمانی ههیه، که دهنوانریت له لایهن ههندیک جوری پریدیکاتهوه حوکمبکرین. لهوانه (COMP تهواو کەر و XCOMP تهواو کیری کراو). بو خسته رووی هردوو پهيوهندییه که، بروانه نمونهکانی (8-11).

8. نهوان نهم کریکار میان پاداشتکرد، که زوو کار هکهی تهواو کردیوو.

9. *نهوان نهم کریکار میان پاداشتکرد، ههتا زوو کار هکهی تهواو کردیوو.

10. من دهمهویت، تو پاداشت بکهم.

11. من دهمهویت، نهوان / کاوه پاداشت بکهم.

له رستهی (8) دا، رستهی لاهکی / کلۆزی (که زوو کار هکهی تهواو کردیوو) رستهییهکی ئارگومینتییه و رستهییه سهرهکی داواکردوه (نهوان کام کریکار میان پاداشتکرد؟). پهيوهندی ریزمانی تهواو کیری COMP ههیه. یهکیک له تایهت مهندییهکانی رستهی ئارگومینتییه که نهویه، که به وشهیه بهستنهوه و لیکدهری (که) دهستییهکان، بویه ناوانراوه رستهی (که). ناریزمانیوونی رستهی (9) بو نهوونی نهوان تایهت مهندییه دهگریتهوه. له رستهی (10) دا رستهی (تو پاداشت بکهم) رستهییهکی ئارگومینتییه و نرکی تهواو کیری کراوهی XCOMP ههیه. واته دهنوانریت له جیگه جیناوه سهرهوخۆ کهی رستهییه که (تو) جیناوی دیکه یان ناو بهکار بهینریت، بروانه رستهی (11).

جیاوازی نەرکه ریزمانییهکانی (بکەر، بکرار، هتد) له پهيوهندییه ریزمانییهکانی، که دهنوانریت حوکمبکرین (COMP, XCOMP) نهویه، که نەرکه ریزمانییهکان له لایهن پریدیکاتهوه و چهپۆل دیاریکردنیان بو دهگریت و له

شیوهی فریزی کدا دهن، به لام پهیوهندیبه ریزمانیبه حوکر او هکان له لایهن جوړیک له پریدیکاتهوه حوکرده کرین، هر وه ها زور جاریش له شیوهی رستیلدا / کلوزدا دهردهکمون (بروانه (Miriam Butt:2014-a)).

جیاوازی نیوان تهواوکر COMP و تهواوکر می کراوه XCOMP لم چند خالهدایه (بروانه (Miriam Butt: 2014-b):

- 1 - له تهواوکر دا جیناو نیبه، به لام له تهواوکر می کراوه جیناو هیه.
- 2 - له تهواوکر دا وشه بهستنهوه (که) له سرتهای رستیلدا هیه، بویه پنیدهگوتریت رستیلای (که)، به لام له تهواوکر می کراوه نیبه.
- 3 - له تهواوکر دا حوکر دهنکه داخراوه و سنوورداره، واته له ریگهی رستیلای سرهکی بیان کردار مکهوه دهرکوتتی جوړی رستیلای تر داخراوه، به لام له تهواوکر می کراوه و مکو له ناومکهیوه دیاره، دهرکوتتی رستیلکان کراوه (بروانه نمونهکانی (8-11)).
- 4 - له تهواوکر دا بکر می رستیلای سه مکی کونترولی بکر می رستیلای لاهکی دهکات (بروانه (10-11)).

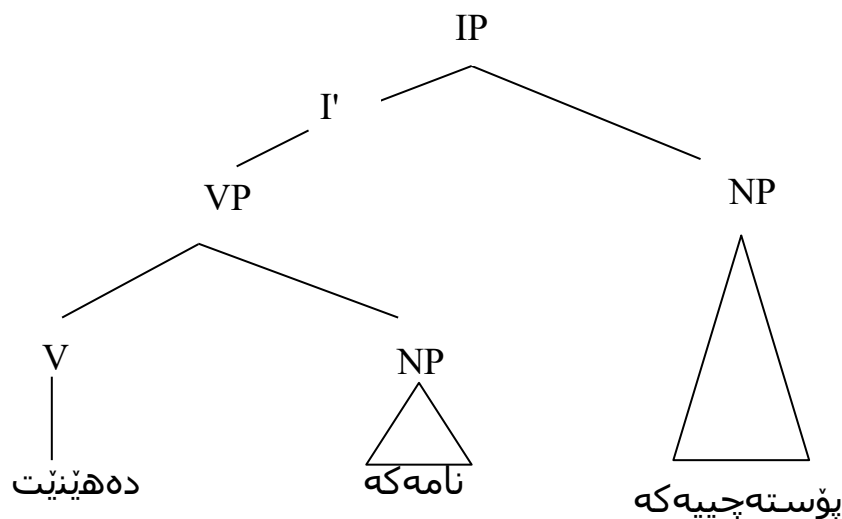
جگه لهو نکرکه ریزمانی و پهیوهندیبه ریزمانیبه، که دهنوانریت حوکرده کرین، هر فریز و رستیلایهکی تر له رسته دا دهرکمون نکرکی سر بار وهردهگرن (نهمه و مهجید، ۲۰۱۹، ۲۴۹) (بروانه (12)).

12- باوکهکه دوینن دیار بیهکی به کچهکی بهخشی.

1.2. نواندنی رسته بهپی تیوری LFG

له تیوری LFG دا نواندنی رسته بهپی یاساکانی X-بار دهییت، به لام به هوی ریسای یهکپارچهی لیکسیکیهوه هندیک جیاوازی دهنوینن. له LFG دا بو سمری رسته پوله مگزی نکرکی (IP- فریزی شکاندنهوه/تاف و ریککوتن) دانراوه، واته ناتوانریت هیچ توخمیکی سر بهخوی فریزی شکاندنهوه (AGR, T) به شیوهکی سر بهخو به سمری رسته دابنریت، چونکه بهپی ریسای یهکپارچهی لیکسیکی ناییت لهو جوړه گرنیبهکی دروسته و مچپیکهاته دا مورفیم بیان دروستهکی مورفولوژی بچوکر له وشه هییت (Miriam Butt: 2014-b و Dalrymple 2019:133). توخمی تاف و ریککوتنهکه هر لهگهل کردار مکه دا دهنوسرین و لپی جیاناکرینهوه (بروانه (2)).²

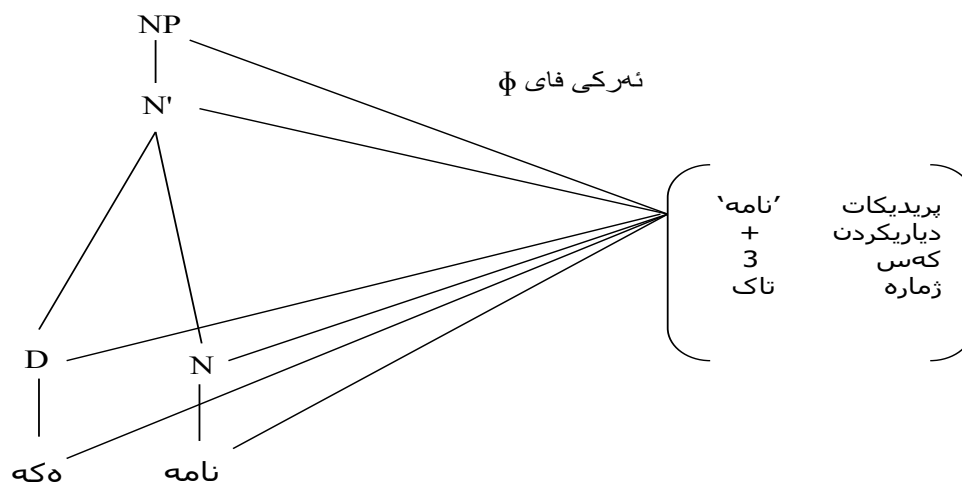
(2) نواندنی رسته (12) له تیوری LFG دا

2.2. پیکه‌وه‌به‌سننی دروسته‌ی وه‌چه‌پیکه‌اته و دروسته‌ی نهرکی

له تیوری LFG دا به هوی 'نهرکی فای ϕ ' وه گرنیه‌کانی دروسته‌ی وه‌چه‌پیکه‌اته به دروسته‌ی نهرکیه‌وه ده‌به‌سنترینه‌وه. له نهرکی فایدا ϕ چند گرنیه‌کی وه‌چه‌پیکه‌اته ده‌توانن له‌گه‌ل ههمان دروسته‌ی نهرکییدا په‌یکالین- Dalrymple 2019:136. (137).

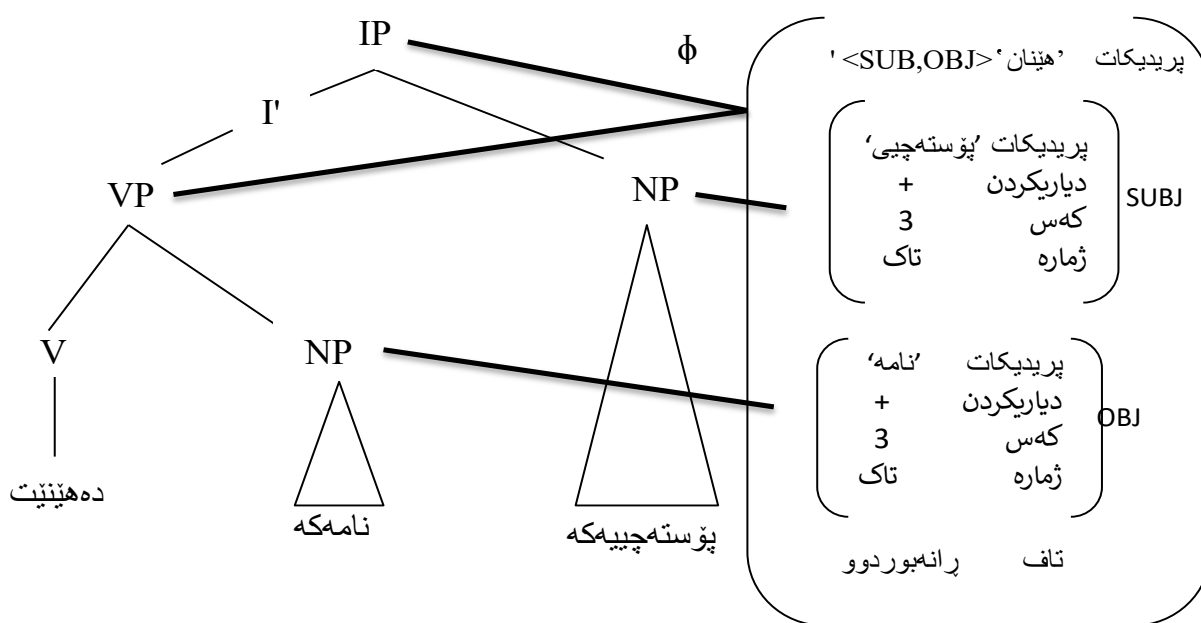
(3) نهرکی فای ϕ له نیوان دروسته‌ی وه‌چه‌پیکه‌اته و دروسته‌ی نهرکییدا

وه‌کو له هیلکاربیه‌که ده‌رختیه‌که‌ی (3) دا ده‌ده‌که‌ویت، که ههر یه‌ک له (NP, N', D) له‌گه‌ل یه‌ک دروسته‌ی نهرکییدا په‌یکالین. هسروه‌ها پروژهی N یش له‌گه‌ل ههمان دروسته‌ی نهرکییدا په‌یکالین، بویه ده‌لین N و D له دروسته‌ی نهرکیی NP دا هابه‌شن.

به ههمان شیوهی هیلکارییه درختییهکهی (3) له ریگهی ئهرکی فای ϕ دروستهی ومچپنیکهاتهی رسته به دروستهی ئهرکیی دهبستریتوهه، بهلام کوتوبندی ئهرکی ϕ لهم پیکهوهبستنوهییدا ئهویه، که زورجار ههر گرییهکی دروستهی ومچپنیکهاته لهگهل تاکه یهک دروستهی ئهرکییدا پیکال دهبنیت (سهرچاوهی پئشوو (ل138))، واته بو ئهوهی رستهیهکی ریزماندروست دروستبیت، مهرجه ههر دروستیهکی ومچپنیکهاتهی رستهکه به یهک دروستهی ئهرکیی رستهکهوه بهبستریتوهه، پئچهوانهکیشی مهرجه.

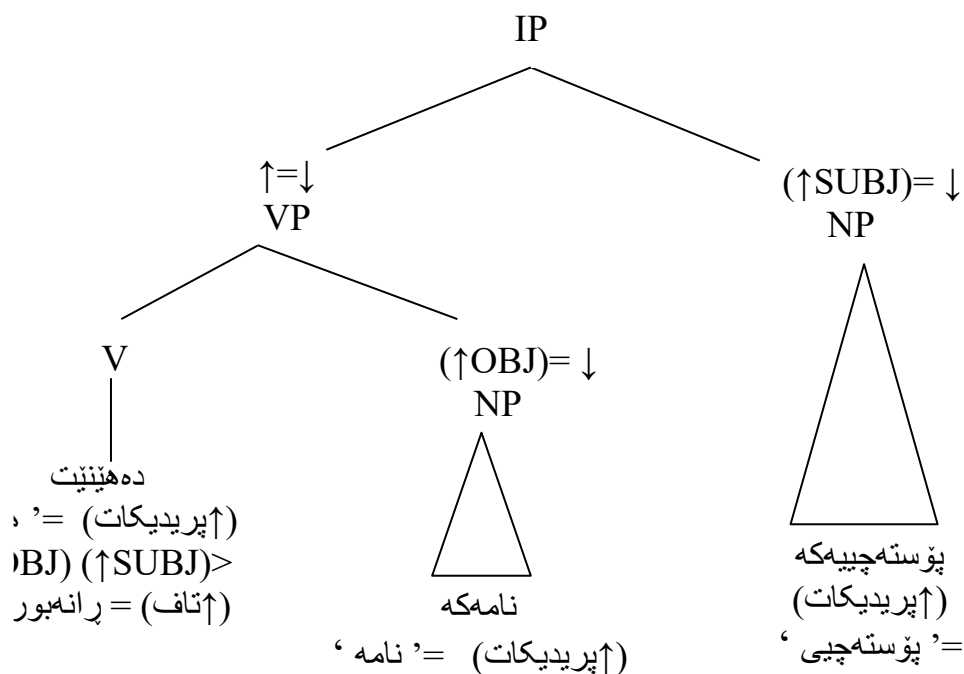
(4) ئهرکی فای ϕ له رستهدا

وهکو له هیلکاریی درختی (4) دا دردهکهوئیت، ههردوو دروستهی ومچپنیکهاتهی (NP- پۆستهچییهکه) به دروستهی ئهرکیی بکهروهه و دروستهی ومچپنیکهاتهی (NP- نامهکه) به دروستهی ئهرکیی بهرکارهوه بهستراونتهوهه، چونکه ههر پهنیک له دروستهی ئهرکیی بکه لهگهل دروستهی ومچپنیکهاتهی (NP- پۆستهچییهکه) دا، ههروهها ههر پهنیک له دروستهی ئهرکیی بهرکار لهگهل دروستهی ومچپنیکهاتهی (NP- نامهکه) دا پیکال. بهلام دروستهی ومچپنیکهاتهی کردارهکه VP به کوی رستهکه بهستراونتهوهه، چونکه ههموو ئهوه پهنانهی له دروستهی ئهرکیی رستهکهدا هیه، لهگهل دروستهی ومچپنیکهاتهی VP دا پیکال. دروستهی IP، که سهری رستهکهیه، به ههموو پهنهکانی دروستهی ئهرکیی رستهکهوه دهبستریتوهه.

له نهنجای پیکهوهبستنی دروستهی ومچپنیکهاتهی رسته و دروستهی ئهرکیی رسته، نواندنی ههردوو دروستهکه پیکهوه دهنوسرین (بروانه (5)).

(5) هیلکاری درمختی بۆ نواندنی دروستهی و مچپنکهاته و دروستهی ئهرکی رستهی (12)

له هیلکاری درمختی (5) دا، هیماکانی (↓↑) ئماژه بهو دروسته ئهرکیبانه دهکمن، که لهگهل یاساکانی دروستکردنی گرتی دروستهی و مچپنکهاتهدا پیکالن. ئهو هیمایهی ئاراستهکهی بۆ سهروهیه (↑) ئماژه بۆ دروستهی ئهرکی گرتی (دایک/سهههکی) دهکات. بۆ نمونه له هیلکارییه درمختیهکهدا (↑OBJ) ئماژه به دروستهی ئهرکی فریزی کرداریی VP دهکات، که له سهروهی خۆیهتی. ئهو هیمایهی ئاراستهکهی بۆ خوارهوهیه (↓) ئماژه بۆ دروستهی ئهرکی گرتی (کچ/خوارهوه) دهکات، له هیلکارییه درمختیهکهدا (↑OBJ)= ↓ ئماژه به دروستهی ئهرکی گرتیهکه خۆی دهکات، که فریزی ناوییه NP.

نهجام

1. دروستهی ئارگومینت له ریزمانی فهرهنگی - ئهرکییدا له چپوهی فۆرمی سیمانتیکیدا زانیارییهکانی دهنوینریت.
2. دروستهی رسته له ریزمانی فهرهنگی - ئهرکییدا له رینگهی دروستهی ئارگومینتهوه پیکهاته بنهرهتیهکانی دیاریدهکرتیت، سهروهه ها سههوه ئهرکه ریزمانیهکان و سیتا رولهکان، که سههه له رستهکهدا سههین، دیارییدهکرتین.
3. له سهه ئهوهی له تیۆریی ریزمانی فهرهنگی - ئهرکییدا بۆ نواندنه سینتاکسییهکان بایهه به فهرهنگ دهدریت، وردتر بایهه به پیکهاتهی فهرهنگی وشهکان دهدریت، بویه له زمانی کوردییدا توخمهکانی تاف و ریکهوتن، که لهگهل کردادا دین، له نواندنی دروستهی رستهدا سهه و سهه بهشیک له پیکهاتهی

کردار هکدا دەمێننەوه. ئەمەیش لەگەڵ ڕێساکانی ڕیزمانی فەرھەنگیی - ئەرکی، بەتایبەتی ڕێسای یەکیارچەیی لێکسیکییدا، پەیکالێ.

4. پەسنەکانی فریزی کرداریی رسته له زمانى کوردییدا، هەمان ئەر پەسنانە لەخۆدەگریت، که دروستەى رستهیهک هەیتى. واتە پەسنەکانی فریزی شکاندنەوه IP و فریزی کرداریی VP له زمانى کوردییدا هاوبەشن.

پەراویزەکان

- 1 - بەکارھێنان و واتای ھێمای تیشکەکە (↑) دواتر ڕووندەکرتەوه.
2. لە تیۆریی حوکمکردن و بەستنەوهدا فریزی شکاندنەوه توخمەکانی تاف و ڕیککەوتن لەخۆدەگریت و ھەردوو توخمەکە بە مۆرفیمی بەند دەنوێنرێن و بە گریمانەى شەقبوونی شکاندنەوه دادەنریت (بروانە: Cook and Newson (2007:109))، بەلام لە ڕیزمانی لێکسیکی-ئەرکییدا توخمەکانی تاف و ڕیککەوتن لە فریزی شکاندنەوهدا بەشیوہی سەر بەخۆ نانوێنرێن، بە لای (شیرزاد سەعید سەددیق (94: 2013)) ھوکارى ئامازەنەکردن بە توخمەکانی تاف و ڕیککەوتن لە فریزی شکاندنەوهدا بو ئابووریکردنە، بەلام لە تیۆرییەکەدا بنەمای ئابووریکردن بە پاساو دانەر او و ئامازەى پێنەکراو، بەلکو بەپێى ڕێسای یەکیارچەیی لێکسیکی تیۆرییەکە لەبەر ئەرەى ئەر توخمەکانە لە وشە بچووکتەرن بۆیە ناتوانریت بەشیوہى سەر بەخۆ نواندنیان بو بکرت، بەلکو لە شیوہى مۆرفیمی بەند بە کردار هکەوه دەلکینرێن.

سەرچاوەکان

بە زمانى کوردی:

- سیروان سەمین ئەحمەد و ئارام رەشید مەجید (۲۰۱۹). کاریگەری سینتاکس لە فیژیوونی زمانى دوو ھەمدا (زمانى کوردی و عەرەبی بە نمونە). مجلة بحوث اللغات, Vol. 2, No. 3.
- سیروان سەمین ئەحمەد و ئارام رەشید مەجید (۲۰۲۱). ئاوەلناو لە نیوان قونابخانەى تەقلیدی و بەرھەمھێنان و درکیتکردندا. مجلة بحوث اللغات, Vol. 5, No. 1.
- شیرزاد سەعید سەددیق (2013). رسته بەپێى ڕیزمانى لێکسیکی ئەرکی لە زمانى کوردی و فارسیدا. نامەى دکتۆرا. بەشى زمانى کوردی. کۆلیژی ئاداب. زانکۆى سۆران. ھەولێر.

عبدالجهار مستهفا مه عرووف (2013). نواندنی زانیارییه زگماکییهکان و دروستهی فورمه گؤراوهکان. گؤفاری زانکوی سلیمانی- بهشی . B ژ (12). سلیمانی.

References

Abduljabbar Mustafa Maroof (2013). *Representation of Cognitive Information and the Formation of Derived Forms. University of Sulaimani Journal – Section B*, Vol. 12, Sulaimani.

Asudeh, Ash. and Toivonen, Ida. (2009). *Lexical-Functional Grammar*. In Bernd Heine and Heiko Narrog (eds.), *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*. Oxford: Oxford University Press.

Broadwell (2014). *The Routledge Handbook of Syntax*. London: Routledge.

Bussmann (2006). *Routledge Dictionary of Language and Linguistics*. London: Routledge.

Carnie, A. (2000). *Syntax*. Oxford: Blackwell Publishers.

Chomsky, N. (1988). *Lectures on Government and Binding – The Pisa Lectures*. 5th ed. Dordrecht: Foris Publications Holland.

Cook, V. J. and Newson, M. (2007). *Chomsky’s Universal Grammar – An Introduction*. 3rd ed. MA: Blackwell Publisher.

Dalrymple, M. and Findlay, J. (2019). *Lexical Functional Grammar*. In A. Kertész, E. Moravcsik, and C. Rákosi (eds.), *Current Approaches to Syntax*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.

Matthews, P. H. (2007). *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press.

Miriam Butt (a2014).
https://www.youtube.com/watch?v=0zcRNx0ILA4&list=RDLVEoCLhS_0cmE&index=2&ab_channel=KonstanzLinguistics
Accessed 13 August 2021.

Miriam Butt (b2014).
https://www.youtube.com/watch?v=EoCLhS_0cmE&ab_channel=KonstanzLinguistics
Accessed 9 August 2021.

Richards, J. C. and Schmidt, R. (2002). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. 3rd ed. Essex: Pearson Education Limited.

Sells, P. (1985). *Lectures on Contemporary Syntactic Theories*. California: Center for the Study of Language and Information.

Sherzad Saeed Sadiq. (2013). *Sentence According to the Lexical Functional Grammar in Kurdish and Persian*. PhD Dissertation, Department of Kurdish Language, College of Arts, Soran University, Erbil.

Sirwan Samin Ahmed and Aram Rashid Majeed. (2019). *The Influence of Syntax on Learning the Second: The Example of Kurdish and*. *Journal of Language Research*, Vol. 2, No. 3.

Sirwan Samin Ahmed and Aram Rashid Majeed. (2021). *Arabic Adjective between Traditional, Generative, and Cognitive Schools*. *Journal of Language Research*, Vol. 5, No. 1.

Trask, R. L. (1993). *A Dictionary of Grammatical Terms in Linguistics*. London: Routledge Publishers.